

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Adstruitur necessitas Luminis Gloriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

DISPUTATIO VIII.

DE

Lumine Glorix.

DICTUM est de principiis visionis se tenentibus ex parte objecti videlicet de specie impressa & expressa. Nunc etiam tractandum est de principio pertinente ad ipsam potentiam intellectivam, quæ perficitur & confortatur ad præstantissimum actum Divinæ visionis elicendum, quod quidem principium lumen gloriæ nuncupamus: cuius primò necessitatem & existentiam, deinde quidditatem & naturam investigamus.

ARTICULUS I.

An lumen gloriæ sit necessarium ad videndum DEUM?

SUMMARI A.

1. Veritas fidei adstruit lumen gloriæ.
2. Diversitas sententiarum, in quo consistat?
3. Requiritur lumen gloriæ per modum habitus elevans intellectum ad videndum DEUM.
4. Fundamentum ex natura visionis requirentis potentiam proportionatam.
5. Et ex paritate aliorum habituum.
6. Impugnatur ulterius concursus objectivus.
7. Primum officium luminis gloriæ, intellectum elevare.
8. Alterum, disponere ad intelligibilem unionem cum Divina essentia.
9. Instantia de hypostasi, & ipso lumine gloriæ.
10. Hypostasis non eget præviâ dispositione, quia dat ipsum esse.
11. Ne lumen gloriæ, quia est ipsa dispositio.
12. Unio intelligibilis non nisi comparativè ad physicam unionem potest dici metaphorica.

§. I.

Adstruitur necessitas luminis gloriæ.

1. Aliquod lumen gloriæ ad Divinæ essentiæ visionem Beatis saltem de potentia DEI ordinaria esse necessarium, est definitum in Concilio Viennensi contra Beguardos & Beguinas Hæreticos, qui negabant, animam indigere lumine gloriæ ipsam elevante ad videndum DEUM, ut habetur in Clementina ad nostrum. de hæret. Colligitur è S. Script. Apoc. 21. claritas DEI illuminabit eam. h. e. Societatem Beatorum videntium DEUM. & Psal. 35. in lumine tuo videbimus lumen. h. e. interprete Genebrardo, per lumen gloriæ à te nobis communicatum, videbimus te DEUS, qui lux es inaccessibilis. in quo verò lumen gloriæ consistat, vel an per absolutam DEI potentiam suppleri possit? nihil definitum, sed Theologorum disceptationi relictum est.
2. Fuerunt primò, qui dicerent, lumen gloriæ esse ipsum DEUM, seu lumen increatum, quod objectivo suo concursu suppleat tum speciem impressam, tum lumen creatum, tenens se ex parte potentix. Sed hæc expositio in primis videtur esse contra mentem Concilii, tale lumen gloriæ adstruendis, quale ab hæreticis negabatur, sed objectivum DEI concursum hæretici non negabant,

aliàs negassent omnino DEUM videri: ergo præter objectivum DEI concursum, aliud lumen distinctum intellexit.

Aureoli sententia est, per lumen gloriæ intelligi ipsam visionem. Sed hæc expositio nugatoria reddit definitonem Concilii, quia sensus ipsius foret, quod anima indigeret visione ad videndum DEUM, quod nec Beguardi negabant, aut alius sanæ mentis negaverit.

Tertiò alii (pro qua sententia citatur Scotus) intelligunt concursum DEI effectivum, sive actionem productivam visionis. Sed & ista sententia (ut alia in decursu proponenda omittam) incidit in absurdum prioris opinionis: cum enim iste concursus DEI simulaneus non distingatur ab ipsa visione, rursus nugatoria erit propositio, si dicas, lumen gloriæ esse necessarium ad visionem.

Quartò aliqui intelligunt auxilium transiens: Sed quamvis ad visionem transeuntem (qualem probabiliter S. Paulus habuit in raptu) auxilium transiens, sive ut vocat S. Doctor 2. 2. q. 175. a. 3. ad 2. lumen gloriæ per modum passionis transeuntis collatum, proportionem habeat & visioni tamen permanentem & inamissibiliter collata non nisi permanens principium visionis proportionatur.

Quinta tandem ait esse, qualitatem supernaturalem, & permanentem qualis est gratia sanctificans, habitus fidei &c. quam rursus alii cum Vasquez, Hurtado, Espaza, Rosmer identificant cum specie impressa, ut supra retulimus & rejecimus; alii distinguunt.

CONCLUSIO. Præter concursum objectivum 3. Divina essentia in ratione speciei intelligibilis unita, ex parte intellectus requiritur lumen gloriæ per modum habitus ipsam intrinsecè elevans & confortans. Ita Schola S. Thomæ cum pluribus aliis, etiam Scotistis, teste Smising tract. 2. disp. 6. q. 4. & apertè colligitur ex testimonio S. Doct. prioris disp. 2. 1. n. 5. adductis, præsertim hic. q. 12. a. 5. ad 2. cum dicit: Lumen gloriæ non requiritur ad videndum DEI essentiam, quasi similitudo, in qua DEVS videatur, sed quasi perfectio quadam intellectus, confortans ipsum ad videndum DEUM, & ideo potest dici, quod non est medium, in quo DEVS

DEVS videatur, sed sub quo videtur: ubi præter concursum essentiae divinae in ratione speciei intelligibilis, admittit simul lumen gloriae, quod vocatur medium sub quo, & distinguitur à medio quo, vel in quo, quorum illo speciem intelligibilem, isto similitudinem obiectivam S. Doctor intelligit.

Ratio quoque ab eodem S. Doctore hica. 2. insinuata & ex intima natura visionis petita est, quod præter concursum ex parte obiecti, requiritur ad visionem sufficiens concursus ex parte potentiae, ut nempe potentia habeat proportionatam virtutem & efficaciam, sitque apta ad producendam visionem, sine hoc enim inutilis erit, imò (ut mox dicitur) impossibilis concursus obiecti: unde oculus recipit concursum obiectivum saporis & soni, quia deest ipsi intrinseca capacitas & proportio: neque oculo nocturne prodest solare lumen, defectu intrinsecae dispositionis: sed intellectus ex parte sui non est saltem proximè completus & intrinsece proportionatus ad actum visionis (alias naturaliter posset videre DEUM) ergo præter concursum obiectivum requirit intrinsecam virtutem, quae eleveetur & confortetur ad elicendam visionem. Imò verò eiusmodi virtus concursus obiectivo essentialiter præsupponitur, cum potentia non nisi ut apta & proportionata eiusmodi concursum exigat & admittat, veluti supra notavimus.

5. Confirmatur primò: Intellectus ad assensum supernaturali fidei, voluntas ad actus supernaturales sperandi, amandi, &c. indiget habitibus intrinsecis; ergo multò magis ad nobilissimum actum visionis permanenter & quasi connaturaliter elicendum intellectus Beati indiget habitu infuso, quem lumen gloriae appellamus.

6. Confirmatur secundò: Si sufficeret obiectivus concursus DEI absque lumine gloriae, non esset ratio, cur de facto intellectus viatoris non videret DEUM, ut enim fiat visio, plus non requiritur, quam potentia ex sua parte completa, & sufficiens praesentia obiecti; sed si nullum requiritur lumen gloriae, intellectus ex parte sui habet virtutem completam, nec deest ipsi praesentia Divinae essentiae per omnia diffusa; non ergo erit ratio, cur DEUM actu non videat. Neque confugas ad denegationem Divini concursus; nam turris sequeretur, quod DEUS, si non contra, certe præter naturam miraculosè, & non sine quadam violentia suum concursum denegaret, sicut enim oculus sufficiens virtute instructus connaturaliter exigit visionem obiecti intelligibilis sibi debite praesentis, ut miraculo sit tribuendum, si quis a peris oculis nil videat in meridie; ita intellectus sufficiens virtute praeditus connaturaliter exigit visionem obiecti intelligibilis sibi debite praesentis, ut subtractio eiusmodi visionis planè foret miraculosa, & præter naturalis.

§. II.

Officia luminis gloriae.

7. Ex modo dictis patet, quanam sint munia, & ad quae lumen gloriae ex sua natura destinatur.

P. Mezg. Theol. Schol. Tom. I.

L a

AR.

Primum est, intellectum evehere & elevare ad ordinem supernaturalem, ejusque activam virtutem complere, cujus doctrinam & expositionem tradit S. Doctor hic. a. 5. in c. *Cum virtus naturalis intellectus creati non sufficiat ad DEI essentiam videndam, oportet, quod ex Divina gratia superaccrescat ei virtus intelligendi. Et hoc augmentum virtutis intellectiva illuminationem intellectus vocamus, & ad 2. tamen requiritur quasi perfectio quadam intellectus confortans ipsum ad videndum DEUM.*

Alterum ipsius officium est, disponere intellectum ad intelligibilem cum divina essentia unionem, cujus rationem simul & explicationem rursus accipe à S. D. hica. 5. *Cum aliquis intellectus videt DEUM per suam essentiam, ipsa essentia DEI sit forma intelligibilis intellectus: unde oportet, quod aliqua dispositio supernaturalis ei superaddatur, ut eleveetur in tantam sublimitatem.*

Sed inquis: hypostasim immediatè terminatam 9. turam Divinam, & similiter immediatè lumen gloriae recipitur in intellectu absque alia pravia dispositione: cur ergo essentia divina in ratione formae intelligibilis necessariò prærequirit dispositionem? praesertim cum (ut arguit Veckenus) ista intelligibilis unio & ratio formae non sit proprie dicta, sed potius metaphorica, unde S. D. de Verit. q. 8. a. 3. dicit, *ad hoc, quod DEVS per essentiam videatur, oportet, quod essentia Divina uniatu intellectui quodammodo ut forma intelligibilis: ubi particula quodammodo, teste Barbosa, improprietatem denotat, & fictionem importat.*

Respondeo ad primum, hypostasim ideo esse 10. immediatam terminum naturae humanae, quia facit illam esse & subsistere, quod uti primum est in rebus, ita nullam pro se dispositionem prærequirit.

Ad secundum dico quoque, quod lumen gloriae 11. per essentiam sit forma dispositiva: ad dispositionem porro non datur dispositio, uti neque ad relationem relatio, ad actionem actio: atqui essentia Divina per modum formae intelligibilis intellectui unita eundem proximè determinat ad actum vitalem visionis effectivè elicendum, unde prius virtutem proximam & vitam intellectualem supernaturalis ordinis (quae sine lumine gloriae non obinetur) ex parte intellectus supponit, quae absente principium visionis adaequatam constituit non potest.

Ad ultimum dico, quod unio intelligibilis 12. (sicut & ratio formae) quamvis comparata ad physicam unionem & informationem sit quodammodo & improprie talis, quemadmodum causalitas finis, comparata ad causalitatem efficientis metaphorica dici consuevit: esse tamen verissimam unionem in genere unionis abstrahens ab omni imperfectione. Essentiam quoque Divinam esse verissimè formam intelligibilem, quippe quae seipsa perfectissimè intellectum videns perficit, & actuat.